

SAMARBEID MELLOM NÆRbutikken PÅ STØTT OG MELØY KOMMUNE

1. Merkurprogrammet – nærbutikken som et kommunalt servicepunkt

Nærbutikkene har i de senere år fått nye funksjoner ut over det å være utsalgssted for dagligvarer. Mange nærbutikker er sosiale arenaer som tilbyr informasjon, møteplass, kaffekrok og arrangementer. I 2017 ble pilotprosjektet «Kommunen og nærbutikken» igangsatt av Merkur-programmet. Som følge av dette prosjektet fikk deltagerbutikkene en utvidet rolle som kommunens forlengende arm i lokalsamfunnet. De aktuelle fokusområdene er:

- Kan kommunen spare penger og folk få bedre tjenester ved å satse på kommunale tjenester i tilknytning til lokalbutikken?
- Kan butikken få ei sterkere rolle som utviklingsaktør, som nav i et lokalt nettverk?
- Kan bolysten økes ved at folk kan bo lengre hjemme i trygge omgivelser?

Det var 7 kommuner og 14 nærbutikker i Sogn og Fjordane som deltok i det nasjonale Merkur-prosjekt for å utvikle butikken ytterligere som lokalt servicesenter. Kommunene Flora, Askvoll, Fjaler, Stryn, Luster, Aurland og Lærdal ble håndplukket til å være med på prosjektet, sammen med 1-5 nærbutikker fra hver kommune. Les mer om prosjektet på vedlagte link.

2. Hvilke tjenester yter Nærbutikken på Støtt i dag

Nærbutikken på Støtt har i flere år deltatt aktivt i og samarbeidet med Merkur-programmet. Butikken har gjort en rekke tiltak for å utvikle butikken. Det er etablert kaffekrok, post i butikk, bank i butikk, utlegging av kommunal informasjon, oppgradering av havneforholdene, salg av drivstoff, tilgang til internett, utleie av sykler, kajaker, hengekøyer, bøker mm. I tillegg har butikken ekspedering av rutegående båter og fungerer som en viktig sentral for bestilling av båter på signal.

For de 25-30 fastboende og 50-60 hyttefolkene er butikken en viktig sosial arena. Det er der øyas beboere treffes og setter seg ned med kaffekopp for å slå av en prat.

For sommerturistene er Nærbutikken viktig. Støtt Brygge og Nærbutikken på Støtt gjør Støtt særlig attraktivt å besøke for stadig flere turister. Turiststrømmen med både norske og internasjonale turister er økende. Støtt Brygge er lokalbutikkens største kunde og bedriften er helt avhengig av at butikken fungerer.

Nærbutikken på Støtt ønsker å utvikle seg ytterligere som turistinformasjonssenter for de mange turistene som besøker øya. Det vil i være nødvendig med en tilpassing av lokalene og et sterkere samarbeid med reiselivsnæringen både i Meløy, Helgeland og i Salten. Høsten 2019 har også Merkur-programmet utredet et forprosjekt hvor mulighetene for samarbeid mellom lokalt reiseliv og lokalbutikker på Helgeland belyses. Både Nærbutikken på Støtt og Støtt Brygge er med på dette forprosjektet.

Det er ikke kommersielt grunnlag for å drive nærbutikken på Støtt på helårsbasis, sett i lys av antall fastboende. Butikken er imidlertid limet i lokalsamfunnet og en premis for at mange eldre kan bli boende på øya.

Det avgjørende for at nærbutikken på Støtt skal bestå er:

- Tilrettelegging for økt salg på sommeren. Sommeromsetningen er økende og utgjør en stadig sterkere bærebjelke for bedriftens økonomi. Det er overskuddet av sommeromsetningen som gjør at butikken kan drives på helårs basis.
- Merkurprogrammets ordninger for drifts- og investeringsstøtte.
- Nærbutikken som kommunalt servicepunkt. Utvide tjenestetilbudet til de fastboende; en vinn-vinn situasjon for både kommune, nærbutikk og beboere.

3. Hvilke nye tjenester kan være aktuelle på Støtt

Økende hjelpebehov – lettere hjemmetjenester

Det er en høy andel av eldre fastboende på Støtt og flere har uttrykt ønske om bistand på ulike nivåer innen helse og omsorg. Meløy Kommune gir noe bistand f.eks. i form av et hjemmehjelpbesøk hver 3. uke. Utfordringen her er at en pleier må avsette hele dagen på Støtt, samt at hyppigheten i besøk ikke er i samsvar med brukerens krav/behov. En løsning som har vært praktisert er at den pleietrengende har blitt flyttet til Ørnes sykehjem eller gitt omsorgsbolig i en mye tidligere fase enn strengt tatt nødvendig. Dette medfører økte kostnader innen helse og omsorg for kommunen.

Iht helse og omsorgstjenesteloven §3-2 heter det:

Det kan være slik at du på grunn av sykdom og/eller funksjonsnedsettelse ikke selv kan dekke viktige pleie- og omsorgsbehov og ikke selv kan oppsøke helsehjelp. Hvis du er avhengig av at helsehjelp gis i eget hjem, har du rett til å få helsetjenester i hjemmet. Det omfatter blant annet hjemmesykepleie, inkludert psykisk helsehjelp, hjelp til personlig hygiene og ernæring, lettere behandling, sårbehandling og legemiddelhåndtering. I tillegg kan ergoterapi, fysioterapi og fot terapi være aktuelle tjenester.

Nærbutikken på Støtt ønsker å tilby lettere helse og omsorgstjenester slik at hjelpetrengende eldre kan få et mer aktivt liv, samt regelmessig bistand og hjelp. Dette vil medføre at de kan bo lengre på Støtt med nødvendig bistand og trygghet i umiddelbar nærhet og Meløy kommune vil spare penger.

Medisindepot

For å bistå legen til å gi rask behandling er det ønskelig med et medisindepot på Nærbutikken. Medisiner kan utleveres pasient etter anmodning fra legetjenesten i Meløy.

Beredskapsgruppe for førstehjelp

Når uhellet er ute eller akutt sykdom oppstår kan det være avgjørende at det finnes en beredskapsgruppe på Støtt, som er trent i førstehjelp. Vi ser for oss en ordning hvor personer med rett kompetanse alltid skal være tilstede på øya. Nærbutikken har allerede anskaffet hjertestarter, men beboerne på Støtt mangler opplæringskurs både i førstehjelp og hjertestarter Bistand fra fastlandet til Støtt er i mange situasjoner svært tidkrevende, spesielt vinterstid, da kan det ta timer, før hjelpen når frem.

Trygghetsalarmsentral

Mange eldre har behov for en trygghetsalarm hvor hjelp kan tilkalles hvis noe akutt skulle skje. De fastboende eldre på Støtt er ekstra sårbare da så si samtlige bor alene. Det vil ofte være avgjørende å sette inn livreddende tiltak raskt; og tilkalle nødvendig hjelp. Som ovenfor skissert er det mange gode grunner for at alarmen også bør gå til Nærbutikken slik at bistand kan ytes hurtig på stedet.

Praktisk bistand for å forlenge botiden hjemme

Det kan være en del praktiske hindre for å kunne bo i eget hjem. Mange eldre bor i egne hus og det er langt til familie som kan yte bistand. Forhold som kan være avgjørende vil for eksempel kunne være:

- Snømåking/strøing av kommunal og privat vei (slik at det er mulig å komme seg på butikk, post og reise med båt).
- Utkjøring av varer og post fra Nærbutikken
- Lettere husvask
- Levering av middag på døra.
- Bistand til å ta riktige medisiner til riktig tid
- Dusjing og klesvask
- Oppfølging av naboer som er hjemme og ikke viser livstegn

Beredskapsgruppe for brannvern

Det bør og etableres en beredskapsgruppe for brannvern som er i kontakt med Salten Brannvern. Det er brannpumpe på Støtt og det er og fastboende med nødvendig kompetanse. Gode rutiner og beredskapstrening bør etableres.

Ekspeditøroppgaver/Godsoppbevaring/ut og innlevering

I den grad NFK legger ned disse oppgavene bør det vurderes om Nærbutikken helt eller delvis skal bistå. Det vil være behov for mottak, oppbevaring og utkjøring av materialleveranser.

Konklusjon

Det ligger en åpenbar gevinst for både kommune, Nærbutikk og fastboende ved å utvikle tjenester knyttet til «Nærbutikken og Kommunen» slik skissert overfor. Det vil alltid være en diskusjon om hva som er kommunale oppgaver og hva som er den enkeltes ansvar. I vurderingen av dette er det viktig å ikke nødvendigvis trekke paralleller til fastlandet og det tjenestetilbud som gis der. Formålet er å tilrettelegge for at fastboende som ønsker det kan bli boende på Støtt lengre enn det er mulig i dag. Samt legge opp til en virkemiddelpakke som i sum bidrar til å oppnå dette.

Nyttige linker:

<https://www.merkur-programmet.no/aktuelt/2014/9/24/butikken-kan-overta-kommunale-tjenester>

<https://www.merkur-programmet.no/kommuneprosjekt>